

Naročnina: doma na sküpnini naslov mesečno 2 D., na posameznoga 2 Din. 50 par.

V inozemstvo mesečno 6 Din. Z M. Listom, M. Ogračkom i kalendarom letno 100 Din.

Plačati se mora bar mesečno naprej.

Štev. položnice 11806.

Rokopisi se ne vračajo.

NOVINE SLOVENSKE KRAJINE

Vredništvo v D. Lendavi hš. 67, uprava v Črensov-Slov. Krajina.

Ugibanje...
više vsaka reč 1 D. 50 p. i oglasna taksa posebi.
Popust po dogovori.

Boji naše dijaške mladine.

Znano je, da kakša je mladina, takša bo bodočnost i čida bo mladina, tistoga je bodočnost. Zato se posebno v naših časih vrši strašen boj za mladino, za njeno vzgojo. Borijo se za to, što de meo oblast nad vzgajanjem mladine. Kda se je pred petdesetimi leti začnol naglo širiti po sveti brezverstvo, so brezverci z vsemi silami delali, da bi dobili oblast nad šolanimi v svoje roke. Katoličani so bili premalo čuječi. Zato so v njivih katoličanskih šolah zavladali brezverci. V vngogh državah (Franciji, Španiji itd.) so vrgli brezverci križ iz šole, iz knjig so odstranili vse, ka je bilo verskoga i povsod so nastavlali zagrižene brezverce za vučitelje i profesore. I tak so brezverci v teh šolah vzgajili vnožino brezverskih izobražencov, ki so brezverstvo širili naprej. Brezverci so sedeli v ljudskih šolah, na gimnazijah i na univerzah so bili profesori brezverci.

Zdaj je po sveti malo boljše v tom pogledi. Katoličani se vsešerom borijo za katoličansko šolo i katoličansko vzgojo. Na univerzah predavajo že tudi globokoverni katoličani i tak stalno narašča število zavedno katoliške mladine na univerzah i gimnazijah. Ta brezverska nevarnost je zdaj nekoliko minila. A prišla je hujša nevarnost: protiverska vzgoja, bolševiška i komunistična. Tudi komunisti ščejo imeti oblast nad osnovno šolo, gimnazijo i univerzo. Kelko se trüdjijo po sveti, da bi dobili oni vzgojo šolske mladine v svoje roke! Cil njim je: dobiti v vse važnejše službe svoje ljudi. Kda do te meli, te do že tej na ove nižje službe nastavlali tiste, štere do oni šteli. Zato se komunisti posebno v tom časi trüdjijo, da bi pridobili kak največ visokošolske i srednješolske mladine za svoje pristaše. Tej bi te kak profesori i drugi državni uradniki širili komunistično miseo naprej i bi tak prle zavladao njihov „bolševiški raj“ na zemlji. Raj robstva največšega bi bio to!

Tudi med našo slovensko šolsko mladino, srednje i visoko šolsko, so komunisti na deli. Vsi znamo, kelko pomenjkanja i trpljenja morajo prestati posebno naši kmetski dijaki. Stariši so navadno siromaški i komaj telko pripovlejo, da sebe preživejo. Dijaki so pa zato navezani na podporo dobrih src i na lastno pomoč. I ravno med takšimi pomenjkanja trpečimi dijaki iščejo komunisti svoje pristaše. Dijak mora meti z domi trdno versko vzgojo, da ne zaide, da njim ne verje. Katoliški študenti i na univerzi i na gimnazijah se morajo stalno i žilavo boriti s komunisti.

Zakaj to pišemo? Zato, ar tudi naša Slovenska krajina ma dijake na raznih gimnazijah: v Soboti, Ptuiji, Maribori i Ljubljani i živijo v takšoj nevarnosti. Zato, ar tudi naš kmetski stariš ma pravico i dužnost zvediti, v kakših razmerah živijo dijaki njene krajine. Zato, ar našemi ljudstvi nesmi biti vseedno, kakši bodo njegovi bodoči voditelji! Zato, ar večinoma kmetje s svojimi z žulnatimi rokami zasluženi pejnzi, štere daylejo državi v obliki davkov, vzdržujejo tudi šole: lüdske, srednje i univerzo pa tudi profesore! Toga se tudi, hvala Bogi, naši prekmurski katoliški akademiki i dijaki zavedajo. Zato z vso ognjevitostjo pomagajo svojim tovarišom na univerzi v boji proti komunizmi i skrbno pazijo i skrbijo za svoje prekmurske sotovariše, posebno za dijake, da ne bi zašli med kakše razširjevalce „raja na zemlji“.

Potrebna je ta skrb naših prekmurskih katoliških akademikov za svoje mlajše tovariše. Ravno tej so v velkoj nevarnosti. Kak so že Novine pred par

Politični pregled.

Drüstvo narodov proti Taljanom. Ar sta obe državi, tak Italija, kak Abesinija, kotrigi Drüstva narodov, se je Abesinija poslužila pravic, štere njoj dajo določila Drüstva narodov i se je pri drüstvu narodov pritožila proti taljanskomi napadi. Drüstvo narodov je na svojem zvünrednom zborüvanji v Ženevi dognalo, da je Italija protipravno napadnola Abesinijo i da se mora zatogavola po določilaj Drüstva narodov kaznüvati. Ta kazen obstoji v tom, da niti edna država, štera je članica Drüstva narodov, ne sme v tom časi, dokeč se Italija vojsküje z Abesinijov. dati Italiji nikšega posojila. Ravnotak nesme niti edna država, članica Drüstva narodov, tržiti Italiji orožja, i drugi potreščin, štere so za vojsko potrebne. Nasprotno pa sme Abesiniji vsakša država odati ka šče, tudi orožje. Za Italijo so vse te omejitve velki vdarce, je pa vse to proti Italiji v glavnom delo Anglije, štera se boji, da Italija z zmagov nad Abesinijov ne bi premočna gratala i bi to Angliji škodilo posebno, če bi Talijani zavzeli vretine Nila, ki namakajo Egipt. Zato so Taljani zdaj strašno čemerni na Anglijo, i je taljanski zastopnik v Ženevi celo v obraz vrgeo angleškomi zastopniki, da se čüdüje, zakoj se Anglija zdaj tak strašno goridži za Abesinijo, gda se ide za angleške interese, gda je pa Japonska napadnola Kitajsko, te pa Anglija niti malo ne štela braniti Kitajske, čiravno je bila Kitajska dosta bole krivično napadena, kak zdaj Abesinija.

Vojaška diktatura v Grčiji. V Grčiji so po svetovnoj bojni stiral krala i razglasili republiko, nego od tistoga časa, kak je republika, ta država skoro nikšega znatrašnjega mira nema. V toj državi se vrši revolucija za revolucijov že več kak deset let i večino tej revolucij so povzročili različni grčki generali. Skoro vsaki od tej generalov bi rad bio eden mali krao v svojoj državi, eden drugoga pa neščejo bogati. Lüdstvo se je tej večni revolucij navolilo i si žele, naj njüv pregnani krao Jürij, šteri se zdaj nahaja na Angleškem, nazaj pride i znova zasede grčki prestol. Gnjes, 3. novembra naj bi se vršilo v celoj grškoj državi glasüvanje, či je lüdstvo za to, da se krao povrne v državo. Zdajšnja vlada je med lüdством v najlepšem redi pripravila vse, ka je potrebno za to glasüvanje. Nego 9. oktobra si je general Kondilis znova zaželo malo diktature, je s pomočjo vojske vrgeo dozdašnjjo vlado, ostavo dozdašnjnega predsednika republike i sam vzeo vso oblast v roke. Kak dugo bo zdaj te general meo oblast v Grčiji v rokaj, se ne ve. Naj-

meseci pisale, se že neštarni levičarski lüdjje hvalijo, da majo ravno med našim dijaštvom lepe uspehe. Žalostno je to!

A šče bole žalostno je to, ka piše „Straža v viharju“ (15. okt.): „Zvedeli smo, da se je zadnje čase pri balkanskem odboru Kominterne mnogo govorilo o prekmurski gimnaziji v Murški Soboti. Kakor je znano, sedi v tem odboru kot posebni delegat za Jugoslavijo znani prekmurski rojak Titan, doma iz Kroga pri Murški Soboti. On je bil tudi oficijelni delegat za Jugoslavijo na kongresu Kominterne v Moskvi. Ta gospod bi očividno rad vršil veliko sovjetsko poslanstvo med svojimi rojaki in polaga veliko važnost na mladino“.

Kominternu je ruska komunistična organizacija, ki je razširjena skoro po vseh državah. Njeni namen je pripraviti vse za veliko svetovno revolucijo, šteroj bi naj sledila „nebesa na zem-

brž tak dugo, dokeč njemi šteri drugi general nevoščeni ne grata i ga s svojimi vojaki ne stira.“ Žalostno je samo to, da mora grčko lüdstvo te generalske igre drago plačüvati.

Austrijska vlada prenovljena. Preminoči tjedem je prišlo do male spremembe austrijske vlade, štera je v glavnom v tom, da je major Fey izspadno iz vlade i na njegovo mesto prišeo drugi clovek. Majora Feya dužijo, da je nikelko tudi sodelovao pri tistom puči lansko leto, gda je bio vmorjeni avstrijski kancler dr. Dolfuss, če je cilo ne bio tudi on sam kriv njegovoga vmora. V toj novoj vladi ma poleg zdajšnjega kanclera dr. Sušnika največ oblasti v rokaj knez Starhemberg. On je dobo v svoje roke vodstvo vojaške domobranske organizacije i ma tedaj za seov ogromno oboroženo silo v državi. Prenovljena vlada je prijateljsko razpoložena proti Taljanom, menje prijateljska je pa proti hitlerovcom.

Tüdi na Poljskom opüščajo diktaturo. Po smrti maršala Pilsudskoga, šteri je bio glavni i dugoletni diktator Poljske države, začenjajo zdajšnje vlade delati z lüdством i parlamentom. Tüdi tam so spoznali, da se edino pravilno i dobro za ravnati državo samo tak, če z vladov lüdstvo sodeluje. Vüpamo se, da se bo tudi pri nas po toj najbolšoj poti začnol hoditi.

Bojne se nej trbej bojati. Vnogi mislijo i tudi širijo med lüdmi govoriče, da zna zavolo bojne med Italijov i Abesinijov nastanoti tudi bojna med evropskimi državami. Zaednok nega nikšev nevarnosti, da bi tudi med evropskimi državami nastanola bojna i si takše bojne razen mogoče bolševikov i različni špekulantov tudi nihče ne želi.

V Abesinskoj bojni pride najbrž do poravnave. Kak vse kaže, bojna med Italijov i Abesinijov nede dugo trajala, nego pride do nekše poravnave na te način, da Italija dobi v Afriki s privolenjom Anglije i Francije nikelko rodovitni i inači bogati

Vsakše delo ma svoj namen.

Če se zglednemo okoli sebe, vidimo, da je telko namenov, kelko je glav. Vse ma nekši cil. Vsakši vrši delo po svojem nameni, a vsakši po svoje. Kelko glav, telko različnosti. Cil vsakšega našega dela pa mora biti napredek. Ka je ves naš trüd brez napredka, brez maloga koraka naprej?

Če pogledamo romare, ka je njihov cil? Ali ne priti k lepšemi, popolnejšemi življenji? Zapüstiti dozdašnja zasleplena pota i priti na prava,

sveti so itak bole brezverske i se verouk vči v šoli kak privesek, s šterim vučenci ne vejo, ka bi. Lüdstvo tvori državo, lüdstvo davle državi sredstva i zato ma tudi lüdstvo pravico od države zahtevati to, ka lüdstvi ide. Želja katoličanom pač mora biti ta, da se dá dijakom, bodočim voditelom slov. lüdstva, zaistino krščanska vzgoja i da ne bodo profesori, kak se to vngokrat godi, rüšili v mladih srcih vero, štero sta njemi vcepila Cerkev i dom, stariši! Slovensko katoliško mladino naj vzgajajo katoliški profesori!

Itak vsi vidimo, kama vodi tista dosedanja „brezbarvna“ brezverska šola i vzgoja. V takša vzgoja je v boji proti komunizmi brez vsake moči, odpornosti. *Edino, ka vzdrži v boji s komunizmom — to je zavedna, globokoverna katoliška vzgoja.* Zato nas jako veseli, da je naša katoliška prekmurska dijaška mladina vse to zarazmila i da tak lepo i odločno dela.

Itak vsi vidimo, kama vodi tista dosedanja „brezbarvna“ brezverska šola i vzgoja. V takša vzgoja je v boji proti komunizmi brez vsake moči, odpornosti. *Edino, ka vzdrži v boji s komunizmom — to je zavedna, globokoverna katoliška vzgoja.* Zato nas jako veseli, da je naša katoliška prekmurska dijaška mladina vse to zarazmila i da tak lepo i odločno dela.

kolonij i se tozadevna pogajanja med Italijov. Francijov i Anglijov že vršijo.

Taljani so do zdaj malo zavzeli i tudi to vse, ka so do zdaj Abesincom vzeli, je malovreden, püsti i Kameniti svet. Vode je strašno malo, vročina pa velka, da ešče tisto malo, ka zraste, sunce vniči. Prebivalci so čarni, zapüščeni domačini, šteri prebivajo v nizki, iz zemle i kamenja napravleni kučaj, štere so pokrite s slamov, pomešanov z blatom. Tej domačini so popolnoma neizobraženi, nego ovači jako bojeviti. Več bogastva i rodovitne zemle je bole proti sredini države, nego do tistoga mesta je ešče duga pa teška pot.

Vatikan i abesinska bojna.

Vsi znamo, da je sveti oča papa vsigdar i pri vsakoj priliki prvi zdigno svoj glas te, gda se je šlo za to, naj se med narodi ohrani mir. Sveti oča i njegova mala državica Vatikan nemajo niti vojakov niti orožja, da bi lahko z oboroženov silov koga prisilili, da bi se mir obdržao. Sv. oča ma samo svojo reč i svoje bože poslanstvo i s tem stalno opozarja državnike sveta, naj se ne spozabijo z Boga i z njegove zapovedi od lüdezni do bližnjega i te svoj glas je zdigno že tudi zdaj, prle ešče kak se je abesinska bojna začnola. Pri vsem tom se pa ešče li najde kakši komunistični časopis, šteri bi rad lagao, da sv. oča podpira Taljane proti Abesincom. Največša i najglavnejša briga komunistov v teh težkih časih je pač v tom, kak bi vsa slaba dela na sveti mogli tak prikazati, kak da bi vsemi slabomi bio kriv sv. oča papa ali pa Cerkev. Nazadnje bodo prav gotovo zapisali, da je vsa komunistična grozodejstva i krvoprelitja včino sv. oča papa.

Italija—Anglija—Abesinija. Vršijo se pogajanja, kak bi se pomirila obe neprijatelja, Abesinija i Italija. Pogajanja zaednok ne kažejo ešče nikaj pozitivnoga. Anglija neščee blokade proti Italiji, če kaj ne stopita tudi Amerika i Japonska, ar bi potom te države temveč vozite v Italija gda druge ne bi, te pa itak ne bi dosegnoli cila.

NEDELA.

Dvajsetiprva nedela po risalaj.

Evangelium sv. Mataja XVIII.

Vu onom vremeni: Pravo je Jezus Vučenikom svojim priliko eto: Prispodobno je včinjeno Kraljestvo nebesko k človeki Kralji, ki je šteo račun činiti z svojimi slugami. I gda bi začao račun činiti, postavljeni je pred njega eden, šteri je dužen bio njemu deset jezer talentomov. Gda bi pa ne meo, odket bi plačao, zapovedo ga je Gospod njegov odati, i ženo njegovo, i sine, i vsa, ka je meo, ino plačati. Doli spadnovši pa on sluga, molo se je njemu, govoreći: mej potrpljenje z menom, i vsa ti plačam. Smilivao se je pa Gospod nad onim slugom, odpusto ga je, i dug njemu je engeđivao. Vö idoiči pa on sluga, našao je ednoga z svoji službeni tivaršoy, ki je dužen bio njemu sto sodov, i zgrabivši davio ga je govoreći: plačaj, ka si dužen. I doli spadnovši te službeni tivarš njegov, proso ga je govoreći: potrpljenje mej z menom, i vsa ti plačam. On je pa nej šteo: nego je šo, i vrgo je njega v temnico: dokeč bi dug plačao. Videvši pa njegovi službeni tivaršje, štera so se godila, jako so se razsrdeli, i idoiči pripovidavali so Gospodi svojimi vsa, štera so včinjena. Teda je prizvao njega Gospod njegov, i veli njemu: sluga ničemuren, ves dug sam ti odpusto, da si me proso. Neji se je trbelo zato i tebi smilivati nad tvojim službenim tivaršom, kak sam se i jas nad teboj smilivao? i razsrdivši se Gospod njegov, dao ga je boharom, dokeč bi ves dug plačao. Tak i Oča moj Nebeski včini vam, či ne odpustite vsaki brati svojemu z srca vašega.

*
„Oblečite si bože orožje, da morete obstati pred zalezovanjom hudiča“.

Vsi znamo, ka je naše življenje vojskovanje. Zdjaj telovno, zdjaj duševno. Sami znate, kelko trbe trpeti, se trüdit, da si človek prislüži vsakdenešnji krühkek. Dosta vojske si pa ljudje tüdi sami delajo s svojim grešnim življenjom. Gde je greh, tam je hudič gospodar. On hujštri sosida proti sosidi, moža proti ženi, ženo proti možu, deco proti starišom, brata proti sestri. Večkrat je v hiži teliko svaje, da je čüdno, ka se ne podere.

Ešče edno drugo vojsko vsaki den vidimo i čütimo. To je dühovna vojska. Kak vsešerom tak tüdi v toj vojski sta dva šerega i dva zapovednika. Desni šereg vodi Jezus, levoga pa hudič. Jezusova zastava je sv. križ z napisom: „Kratko trpljenje, večno življenje. Na hudičovo zastavi pa je zapisano: „Kratko veselje, večno trpljenje.“ Jezus zove k sebi: „Što šče biti moj vučenec, naj zataji samoga sebe, svoj križ naj dene na rame i naj hodi za menov.“ (Mat. 16, 24.) Hudič pa kriči: „Što šče prijetno živeti, vesele dneve meti i dobre vole biti, naj stopi na mojo stran. Mi bomo vküp hodili, po širokoj, gladkoj cesti, jaz naprej, vi za menov!“

Glej, krščenik! To sta dva vojskovodja, ki stojita eden proti ovomi. Vsaki človek je ali pri ednom ali pri drugom. Na sredi nega nikoga. Tisti, ki so z Jezusom, nosijo svoj križ in se hrabro borijo proti hudiči i njegovim pomagačom. Tisti pa, ki so hudičovi podložniki, njemu služijo s celim srcem, valajo se v blati greha, v štere jih on navaja. Svojo hvaležnost njemu kažejo s tem, da druge probajo zapelati v greh i tak povekšajo njegovo armado.

Čiravno je nasprotnikov tabor močen, zmagali bomo zato mi. Naše orožje je takše, ka zmerom zmaga. Trojno je: *Reč boža, molitev i sveti zakramenti.*

Reč boža v dühovnoj borbi zmerom prav pride i zmaga. Kak? Gda te nadlegujejo gizdave misli, se spomni Jezusovi reči: „Što se povišuje, bo ponižani.“ Gda te navdajajo lakomne misli, se spomni na ono: „Ka pomaga človeki, či si ves svet pridobi na svojoj düši pa škodo trpi?“ Gda te napadajo nečiste žele, te poslušaj, ka pravi Jezus: „Blaženi, ki so čistoga srca, ar bodo Boga gledali.“ Zmaga bo tvoja.

To prvo orožje ti bo pa samo tak pomagalo, či vzemeš v roke ešče drugo, najpre molitev. V borbi nam je potrebna boža milost kak vojakom municija. To milost pa Bog da samo tistomi, ki lepo moli. Zveličani do samo tisti, ki bodo stanovitni do konca v dobrom. Pa tüdi to milost si moramo od Boga sprostiti samo z molitvov.

Gda so Turki oblegali mesto Antijohijo i šteli poklati vse prebivalce, so se tej vsi spovedali i prečestili. Nato so se zagnali nad Turke pa jih premagali. Tak je v našem vojskovanju.

Pö katoličanskom sveti.

Združene države: Misijonsko društvo katoličanskih žen. „Mednarodno misijonsko društvo katoličanskih žen“, je ustanovljeno 1893. v Nemčiji. Leta 1916. se je razširilo delovanje društva tüdi v Ameriko. Nedavno je sv. Oča podigno to društvo v redno misijonsko društvo sv. Cerkve. Državni tajnik kardinal Pacelli je sam osebo zročo papežov dekret ustanovitelici društva Miss Ihyne. — To društvo je samo v Združenih državah Severne Amerike nabralo za misijone več kak 25 milijonov dinarov i poslalo je v misijone poleg toga vnogo cerkvenih potrebščin v vrednosti do 25 milijonov dinarov. — Vnogo nabere katoličanski svet za misijone, a vseedno živejo misijonari i njüve šole v največšem sirmištvu. Pa navzlük vsemi gladi, pomenjkanji, komunističnim i drugim preganjanjom je katoličanska Cerkev ponosna, da je ona tista, ki prinaša narodom mir i srečo, ne z bičom i revolverom, brez pušk i mitraljez, nego prinaša ga z lübezno i žrtvami.

Sarajevo: Mož i žena stopita v samostan. Na Hrvatskom je jako znani umetnik-slikar g. Gabrijel Jurkič i njegova žena, ki je priznana hrvatska katoličanska pisateljica i bila je podpredsednica Kola hrvatskih književnikov. Njeva zakonsko življenje je bilo zaistinsko vzorno, katoličansko. Živela sta lepo življenje, posvečeno Bogi. A sklenola sta, da se šče bole posvetita Bogi, — da ideta v samostan. Avgusta 13. je že odišla gospa Jurkič v Nemčijo, v Causen pri Trieri, v dominiškanski samostan. Gospod pa je skleno, da stopi v frančiškanski red, da si obleče skromno obleko frančiškovo, šteroga velki častilec je bio i ga tüdi odlikuje kršćanski düh frančiškove preprostosti. Dr. Jurkič bode nadaljavao svoje umetniško delovanje i bo tüdi profesor na frančiškanskoj gimnaziji v Visokom v Bosni.

Avstrija: Proglas za mednarodni kongres Kristuša Krala. V tom proglasi za mednarodni kongres Kristuša Krala, ki se je vršio letos od 24.—27. oktobra, čtemo tüdi to: „Razkristjanjenje sveta se naglo širi. Od leta do leta postaja življenje vsigdar bole nedühovno, pozemelsko. Novo poganstvo vse bole zdigavle svojo glavo.

Brezbožniki se po celom sveti trüdijo, da bi odvrnili človeštvo od Boga i da sčista vničijo njegovo vlast na sveti. Armada združenih brezbožnikov v Rusiji ma že 8 milijonov pristašov. Brezbožniki se združujejo v društva že skoro med vsemi narodi na zemli. A med tem se poganski narodi büdijo k novomi življenji, se zavedajo svoje moči i se že proti postavljajo „kršćanskim“ kulturnim narodom. Od vzhoda se širi budizem i tüdi islam, mohamedanska vera, se širi z nenavadno

Idejne osnove Prekmurskega muzejskega društva.

Govoril profesor V. Novak na ustanovnem občnem zboru muzej. društva v Soboti 23. junija 1935)

Spoznavanje vseh področij narodnega življenja v preteklosti in sedanjosti ima pri Slovencih že stoletno tradicijo. Dasi je doseglo naše znanstveno delo že lepe in trajne uspehe, vendar čakajo ponekod še občutne vrzeli, preden bo podoba našega narodnega življenja v glavnem dograjena. Naša zemlja med Muro in Rabo v preteklosti ni bila deležna tistega smotrnega in uspešnega znanstvenega preiskovanja, kakršno je osvetilo z vseh strani ostalo slovensko zemljo. Prav zato smo se zbrali danes, da si v glavnih potezah ogledamo, kaj je naša naloga v novem društvu.

Ne bo odveč, če se ob pričetku teh razmotrivanj in razgovorov spomnimo, kako so potrebo znanstvene ustanove v Slovenski krajini doslej obravnavali. Menda je bil prvi, ki je pisal o domoznanstvenem preiskovanju naše zemlje dr. Franc Ivanocy v kalendarsju Srca Jezusova 1906, 102—105, kjer pravi, da bo treba zgodovinske spomine naše „slovenske krajine“ zbrati i popisati. Sam se je takega dela lotil v slovenščini in madžarsčini. — Potrebo domačega muzeja

Iz notranje politike.

Shodi združene opozicije. Opozicija je pretečene dni obdržala več shodov, kak v Ralji, Aleksinci, v Valjevi i v Kragujevci. Vse v Srbiji. Na spraviščaj so govorili tüdi zastopniki Horvatov. Ljuba Davidovič je na shodi v Ralji povedao, da zna za nekakoga, ki je pri nekom posli, šteri je državo koštao 200 milijonov dinarov, zaslužio 33 milijon dinarov. Takše kraje se morajo kaštigati.

„Bojevnik“ i Slov. krajina. „Bojevnik“ je glasilo združene opozicije. Prinas bi pravili, da je glasilo Mačkove stranke. V tom glasili čtemo med „Dopisi“ tüdi ime *Tišina* i pod tem imenom napisano, kak se je obdržao občni zbor prosvetnoga društva, na šterom je govoru tüdi g. notar Koder. V istom dopisi se nekaj obregne na g. Celec Ferdinanda, ka je pred volitvami vstopo v JNS, naj ne prepadne, kak županski kandidat za Sobotu okolico. Isto se čte, ka se je veliki pristaš bivše SLS skrio pod plašč „Narodne Prosvete“ i „Glasa Naroda“. Sigurno tüdi zato, sledi iz prvoga, da ne prepadne. Ne moremo na drugoga misliti, kak na g. dr. Klara. V istom članki pa se z debelimi črkami pohvali delovanje g. župnika Krantz. Vsa čast g. Krantzi, mi se pridružimo k toj hvali i priznavamo njegove zasluüge. Nikak pa nemremo razmeti, zakaj se spravla njegovo ime v zvezo z gibanjom dr. Mačka, gda znamo, ka je on steber na Tišini za JRZ i potom nje šče pravice dosegnoti za vse preganjane i krivice trpeče. Najbole čüdno se nam pa vidi v dopisi priporočilo „Bojevnika“, kak glasila opozicije pod istimi „Dopisi“. Mi bi bili jako zadovoljni, če bi se nam ta zamotana stvar odmotala, i bi vidili jasno sliko, kakša je, ali za JRZ, kak se javno glasi, ali pa za opozicijo? Mogoče za

tisto opozicijo, štera je zdaj v parlamentu nastopila proti vladi? Jako interesantne reči. Gospodi župniki Krantzi pa naj njegovi še najbolši prijatelje ne, mešajo notri v kakše politične presedlitve.

Seja JRZ v Turnišči. Čüli smo, da se je vršila v ponedlek v Turnišči pri Balazici neka seja, gde naj bi se zvolio sreski odbor Jugoslovanske radikalne zajednice za dolnjelendavski srez. Povabljenih je bilo jako malo ljudi, zaistino malo, nego tüdi od teh maloštevilnih povabljenih se je seje vdeležilo le sedem. Ti naj bi izmed svoje srede zvolili sreski odbor nove stranke. K sreči so se tüdi pri toj seji najšli ljudje, ki so bili teliko pametni, da so sprevideli, da bori sedem ljudi ne more predstavlati sreza, in ki so ostalim dopovedali, da nema vsa ta reč nikšega pomena, če navzoči samo sebe zvolijo za sreske odbornike. Nato se je o toj stvari glasovalo i k sreči je zmagala pametna miseo. Sklenjeno je bilo, da se z volitvami v sreski odbor nove stranke počaka dotečas, dokeč se ljudstvo samo pod vodstvom svojih dosedanjih voditelov, šterim edino popolnoma zavüpa, ne organizira po občinah. Mi k tomi sklepi seje samo čestitamo, ar znamo, da je stranko na papiri lahko organizirati, nego pravo navdušenje in razpoloženje ljudstva se pa ne da izraziti pri seji, šteri prisostvuje s e d e m ljudi. Kaj takšega bi bilo mogoče pri bivšoj slavnoznanjoj JNS, štere pa nova stranka JRZ — tak bar vüpamo — ne misli nasledüvati. Le še teliko naj pripomnimo: Püstite nas pri miri, ne vmešavajte se v naše sreske in ljudske zadeve, gopodje zvüna sreza, če stvari sami i našemi ljudstvi zaistino iskreno želite dobro!

hitrostjo i ide od zmage do zmage. To so reči, štere si nesmimo prikrihati. Kršćanstvo je v nevarnosti.“

Proglas nato našteva strašne posledice razkristjanjenja, nevarnosti bojne, od štere se je bojati, da zavséma vse vniči. Nato pa pokaže s prstom na namen mednarodnih kongresov Kristuša Krala: zbirati katoličane, da

Sestanek našij širitelov.

V nedelo, na god Kristuša Krala so se zbrali naši širiteli v Lendavi, v prostoraj čč. šol. sester. Zastopane so bile vse fare lendavske dekanije, zvün beltinske, iz sobočke dekanije pa je prišeo jubilant Edšit Štefan. Navzoči so bili tüdi domači gg. düšni pastiri. Sestanek so začnoli g. Klekl, na to pa so dali reč g. kaplani Halasi, ki so širitelom povedali nekaj vzpodbüdij reči za njihovo velko delo pri širenji

branijo kraljestvo božje na zemlji, da rešavajo človeški rod pred pogüblenjom.

Avstrija: Dom katoliške akcije na Dunaji. V zavodi Kalasantincov na Dunaji bo mela katoliška akcija svoj dom. V tom zavodi se že preurejujejo razni prostori, v šterih se bodo vršila predavanja za dühovno obnovo delavskoga i obrtnoga stana.

božega kraljestva. Šatan šče Kristuša Krala v našij srcaj vrči dol s prestola i se sam gor sest. V te namen si je odebrao najbolj moderno sredstvo — slab tisk. Da pa mi rešimo Kristušovo kraljestvo v svojij srcaj, moramo zgrabit za ednako orožje — za dober tisk i s tem širiti kraljestvo bože med ljudmi. Proti puški se obraniš s puškov, proti noži z nožom, proti slabomi tiski pa z dobrim tiskom. Zato je naša velka dužnost, da včinito vse, ka zmoremo, da naš dober domači tisk med ljud-

Črensovcih pa je dalo na razpolago potrebni prostor. O uspehu te akcije in o potrebi muzejske zbirke so izhajala poročila v Novinah in v Slovencu (tu n. pr. 1933, št. 233).

Če hočemo strniti namen našega društva in dela v kratki formulaciji, tedaj bomo dejali, da mora Prekmursko muzejsko društvo zbirati predmete zgodovinskega, narodopisnega, slovstvenega in umetnostnega značaja v najširšem obsegu, skrbeti mora za njihovo dostojno oskrbo in organizirati delo za vsestransko preučevanje Slovenske krajine. Z izvrševanjem tega programa bo postalo naše društvo najvažnejša prosvetna ustanova med nami in bodo vsa ostala društva imela le tolik pomen, v kolikor se bodo tega dela udeleževala ter smotre našega društva pospeševala.

Oglejmo si po vrsti razna področja v delokrogu našega društva, njih obseg in zahteve.

Če se ustavimo v naši preteklosti v širokem pomenu, tedaj vidimo, da ima nekaj predmetov arheološkega značaja in nekaj iz novejšje zgodovine mariborski muzej, nekaj pa obsegajo muzeji na Madžarskem v Budapešti in Szombathelju. Gotovo je, da bomo s smotrnim iskanjem in zbiranjem našli še mnogo predmetov, ki bodo ilustrirali najstarejšo dobo naše zemlje; opozorim tukaj le na nekatere gomile, ki

stvom kak najbolje razširimo. — Delamo iz lubezni do svojih bratov i sester. Plačilo čakamo v večnosti. — To so bile glavne misli njuvoga govora.

Za tem so povzeli reč g. župnik Bakan, ki so v svojem govoru stopili ešče en korak naprej i so povdarili, da je zadnji cio vsega našega dela samo eden: zveličati dušo. „Ka pomaga človeki, če ves svet pridobi, na svojoj duši pa škodo trpi“. Bog je sv. Cerkvi dao nalogo, da vodi ljudi do zveličanja. Ar pa gnjesden vnogi, ravno najbolje potrebni ne pridejo bližni duhovnika, duhovnik sam pa tudi ne more do njega, ga v duhi K. A. obišče širiteo i ga nagovori za čtenje dobroga tiska i tak te prihaja k njemu i njemu kaže pot. Širiteli dobroga tiska teda vršijo apoštolsko nalogo i bodo tudi apoštolsko plačilo sprijali.

Po tom so pa širiteli sami meli priliko povedati svoje žele. Tožili so se, da je strašno težko terjati naročnino. Najbolše je proti pobirati. Vsakši mesec naprej, te najležej dajo. Kak si prej širiteo naročnike navči, tak je ma.

Izrazili so tudi želje, da bi malo več od politike pisali v Novinaj, ka so zdaj že tudi naše ženske tak izobrazene, da se zanimajo za politiko, posebno za bojno v Abesiniji.

Po tom razgovori se je sestanek zaključil. Nato pa so meli skupni obed i se pomali razšli znova navdruženi za svoje delo.

Rožni venec.

Ne prestrašite se i ne odvrnite pogleda. — Samo nekaj misli, ki bodo morda mnogim nove:

Apostolska vera. Ali veš, koliko stoletij se je borilo, da jo je izoblikovalo? Pravda je šla tudi za eno samo črko, ki pa je smisel tako spreminjala, kakor noč spremeni dan. Ali veš, da so to vero sestavljali svetniki tistih stoletij, ko je božji Duh z dozday največjo silo osvajal svet? Svetniki, ki svetlost njih zvezd še zdaj najbolj sveti. — Ali veš, da je ta vera le skrčena tista, ki jo mašnik izpove, preden daruje.

Ali veš, da je „Slava Očetu in Sinu in svetemu Duhu le skrčena tista, ki jo mašnik zapoje preden molit?“ Vera, upanje, ljubezen, to troje; največja pa je ljubezen. „Verujem, Gospod, pomagaj moji — neveri!“ Slišiš glas očeta obsedenega dečka iz evangelija?

Upam in trdno pričakujem, ljubim — sveto Družino. Ali ni veseli del rožnega venca krasna družinska molitev? „Jezus, Marija, Jožef“, nobene osladnosti poleg, pa odpustke imaš!

Ali spočenjša tudi ti od svetega Duha, ali od hudega? — Kaki so pa tvoji obiski? Ali prinašaš s pesmijo Jezusa bolnim? — Devica ga je rodila. Ali veš, da to je in bo nekaj nezasišane v svetovni zgodovini? — Kak pa ti daruješ? Ali je tvoja duša — po spovedi — čista kakor devica? — Kje

so še neraziskane. Iz novejšje zgodovine ne smemo pozabiti arhivalij po župniščih, šolah, občinah i dr., ki so jih že večkrat nesmiselno uničevali. Misliti je treba v zvezi s tem na arhiv, ki bo imel pri nas posebne naloge, n. pr. glede gradiva o madžarizaciji, prevratni in osvobodilni dobi itd. To, kar se tovrstnega nahaja že kje drugod, bo treba vsaj v prepisih dobiti domov, da bomo lahko nudili na istem kraju celoletno podobo tega ali onega vprašanja.

V obseg zgodovine spada gradivo literarnega značaja. Okoliščina, da se je prav pri nas razvijala dvestoletna književnost v narečju in da je večini našega ljudstva še danes edino čtivo ono v domačem narečju, nas opozarja, da je treba tej knjižni produkciji posvečati posebno pažnjo in skrb. Nikjer drugod kakor le doma, v okolišu samem, bo mogoče zbrati najpopolnejšo zbirko prekmurskih tiskov. Dokazuje nam to že dosedanje delo, ki je prvi stvarni donesek naši muzejski zbirki in s katerim se ne more meriti nobena zbirka prekmurščin v nobeni domači ali tuji knjižnici. — Gotovo je, da bo že majhna iznajdljivost mogla po naših vaseh najti še mnogo takega gradiva; lastnike nekaterih redkosti, n. pr. 1. izv. Kuzmičevega Novega Zakona in Bakoševega Novega graduala 1789 v knjižnici evang. senjorata pa bo treba pridobiti za pre-

GLASI SLOVENSKE KRAJINA.

Navuk za tretjired je v Črensovcih dnes tjeđen po večernici, to je 10. novembra. Večernice ob 2.

Črensovci. Tri hubliče je nekaj odneso od Smodiš Gustija, pintara i to tiste, šteri so najbolje potrebni za dogotavljanje dog.

Ban dr. Natlačen skrbi za nas. Nešterne naše šole so v takšij stiskaj za peneze, da si ne morejo kupiti niti potrebnij drv za zimo. Naš poslanec g. dr. Klar je tudi to rano pokazao g. bani i proso pomoči. Dosegno je, da je dobila šola v Petišovcih 5000 Din, v Mostji 5000 Din, v Odrancih 15000 Din i šol. sestre v Turnišču 1000 Din za sirotišnico.

Lendava. Senje 28. okt. je bilo dobro obiskano. Küpcov za živino je bilo dosta, a živine ne ravno. Tržilo se od 0-75 Din do 2-75 Din.

Igro „Slehnik“ je preminočo nedelo igralo v Lendavi beltinsko prosvetno društvo. Igro so beltinčarje, kakti začetniki ešče dobro igrali, če ravno so nešterne osebe včasih preveč oderske bile. Igra je bila precij dobro obiskana, največ jih je bilo iz okolice. Vršila se je v hoteli „Krona“, gde se je namesto novi kino. Čeravno pa je lastnik kina oblubo, da mirno počaka na konec igre i potom bo igrao, je itak proti konci kino z reflektori metao posvet na oder v oči igralcov, ka bi lahko igralce same spravilo s tira, pa tudi gledalce je dražilo. Če je te že to delao lastnik kina sam, ali pa što drugi, komi ne bilo povoli, da se je ta igra igrala na sokolskom odri, je pač pokazao jako malo razumevanja za kaj lepoga, verskoga, kulturnoga, slovenskoga.

pa ti iščeš Jezusa? Ali ne veš, da ne bomo nikdar doumeli veličine božje hiše, ko v njej edinokrat preseka tridesetletni molk Beseda, ki je meso postala. —

Ali se kdaj spomniš, da te Bog nikdar ne skuša prek tvojih moči? Ali veš, da Gospod vedno pred nami hodi, največji križ noseč in govori: Kdor hoče priti za menoj, naj vzame vsak dan svoj križ na svoje rame. Ali veš, da lahko moliš, naj gre kelih mimo, vendar ne tvoja, ampak božja volja se zgodi!

Za Gospodom! Kam pa je odšel? „Sedi na desnici Boga Očeta“. Pa Marijo je k Sebi vzal. — Kaj pa vodi tvoje misli, besede in dela, ali „poslednje reči“: smrt, sodba, pekeli, a najbolj nebesa, vstajenje telesa in vnebovzetje?

Ali veš, da je Duh božji napolnil zemljekrog in On, ki vse obsega, ve za vsak glas, za misel vsako?

Ali veš, da „Oče naš“ začenja

dajo teh dokumentov, ki morajo biti bolj hranjeni, kakor so doslej. Da je taka zbirka naših knjig velike vzgojne in študijske vrednosti, o tem ni dvoma. — Drugi del naše knjižnice pa naj obsega literaturo o naši zemlji v čim popolnejšem obsegu. Le tisti, kdor se bo do dobra seznanil z najbližjo okolico, z rojstno vasjo, z župnijo in krajino, le tisti bo spoznaval kulturo svojega naroda, se bo vanjo vživel in jo bo vzdrževal. Med nami je vse premalo zanimanja za objave, ki govore o raznih straneh našega življenja in ki se dan na dan množijo. Tudi to literaturo smo že začeli zbirati v naši knjižnici. — Treba bo nadaljevati z objavo tovrstne bibliografije, da bo vsakomur dostopna potrebna literatura.

V zvezi s tem je treba omeniti, da bo naloga našega muzejskega društva tudi: skrbeti za nadaljnje sistematično preučevanje Slovenske krajine. Treba bo vzbujati zanimanje za probleme med dijaštvom, vzdrževati bo treba stike med znanstvenimi delavci, katerih delo potrebuje medsebojne pomoči in izsledkov, treba je skrbeti za študij gradiva o naši zemlji, ki se nahaja v tujini, zlasti na Madžarskem itd. Za zbiranje gradiva, n. pr. statistik, slik in podobno bo treba organizirati ljudi in delo izvesti po načrtu pod vodstvom strokovnjakov. Tako bomo hitro in uspešno dosegli to, česar en sam

Murska Sobota. Pogreb dijaka Zrima Andreja. Z nesrečo, ki je zadel stariše in z žalostjo martiniške družine je sočustvovala cela Sobota. To se je videlo posebno ob pogrebu. Vzlic temu, da je deževalo, se je zbrala v Martinišču velika množica ljudi. — Slovesno sveto mašo za pokojnega gojenca in pogrebne obrede je opravil ravnatelj zavoda g. dr. Tomaž Kelenc. — Pogreba se je udeležilo vse dijaštvo s celokupnim profesorskim zborom. — Dragega mrliča so nesli njegovi sošolci; nad dvajset vencev in krasnih šopkov ga je spremljalo. Ob odprtem grobu se je od svojega učenca in gojenca z ginljivimi besedami poslovil g. ravnatelj Martinišča. Nobeno oko ni ostalo suho. V imenu gimnazije se je od pokojnika poslovil g. profesor Hvala in dijak Gross Bogomil. Dijaški pevski zbor je zapel žalostinko. Na koncu pa so vsi dijaki in vsi drugi ljudje zapeli temu Marijinemu otroku v slovo še pesem, ki jo je najrajši pel: „Marija, mati ljubljena...“

Zdavanje. Oktobra 6. sta se zdala v Maribori g. Kološša Janoš, čevlar z Sobote i gd. Horvat z Bakovec, naša dugoletna naročnica i bivša kuharica v Martinišču. Obred zdavanja so opravili g. Kolenc Franc, profesor verenauka v Maribori, njuv brat, Ivan, novomešnik, so pa bili svedok. Zakonskomi pari želemo obilen blagoslov Srca Jezušovoga.

Črensovci. Na zadružnom tečaju v Ljubljani je Horvat Anton, mladenec od nas, ki je letos zvršo mariborsko kmetijsko šolo.

Dar na sirotišnico Deteta Marije v Turnišču. G. Rantaša Anton kaplan v V. Polani so odstopili mesečne dohodke, šteri so njim pripadali kak oskrbniki farnomi, sirotišnici. Za dar se zahvaljuje odbor.

pri presvetlem Bogu in konča pred brezdnom hudičevim, katerega naj nas reši, ves pa vpije, naj bo „tak na zemli kak na nebi“.

Ali veš, da se „Zdrava Marija“ začenja s pozdravom angela, konča pa s prošnjo vseh grešnih ljudi? Vmes govori žena Elizabeta.

Ali naj še to povem, da ni treba naenkrate izmoliti celega venca, ampak recimo posamezne desetke; da ga le v enem dnevu izmolimo, odpustki nam ne uidejo. Tudi lahko ročno delo smemo vmes opravljati in če nas je več, je zadosi, če ima samo eden blagoslovljeno čislo.

„Bele rože, o Marija, najčistejša, tvoj so žar“, njim se pridružujejo rdeče pasijonke (rože trpljenja) in zlate iz zarje Vstajenja...

Zelenite rože in cvetje poženite, neprecenljiv dišec razširajte. —

Pridite, narodi, trgajte iz teh skrivnosti rože in spletajte venec lepe ljubezni slavni Materi — Mariji!

človek ne bi mogel v takem obsegu in pravočasno, kajti marsikaka prelozena je včasih zamujena za vselej. Muzejsko društvo naj tudi skrbi za primerno objavo znanstvenih spisov, ki bodo nastali v njegovem okvirju, na njegovo pobudo in z njegovo pomočjo. V začetku bodo take objave izhajale v revijah, zlasti v „Časopisu za zgodovino in narodopisje“, ki nam bo na razpolago tudi za društvene objave; — pozneje bodo morda sledila lastna poročila in ob ugodnem razvoju samostojna izdanja.

Posebno bogata žetev — ob vztrajnem delu, kajpak — pa nas čaka na področju narodopisja. Tu se bodo mogli udeleževati tudi taki, ki mislijo, da niso poklicani k znanstvenemu delu. Vsakdo lahko zbira narodopisne predmete, n. pr. dele ljudske noše, orodje, okraske, izdelke domače obrti; marsikdo bo lahko fotografiral take predmete, dalje hiše, spomenike, ljudske tipe, običaje in podobno. Drugi bodo že prisluhnili ljudski besedi in bodo zapisovali pripovedke, pesmi, uganke, reke, vraze; zazrli se bodo v ljudske običaje in jih bodo verno podali v opisu. Dobro vemo, da vse to dan na dan izginja in je treba pohiteti, da rešimo, kar se še da rešiti. Zato je treba prijati za delo s podvojeno silo in si delo kar razdeliti. Narodopisno področje je prav obsežno in skoro neizčrpno. Prehaja pa na antropogeograf-

Črensovci. Pri Sabolovom Ivani so neznani ponočnjaki odnesli en koleslin kukurice. Zmenjkala pa je tudi pri drugih hišah.

Hotiza. Urbarialna sbüpnost na Hotizi je dala potom inž. Rauterja delati kanal, ki bi naj spelao vodo iz močvirnatij mest hotiškoga pašnjeka prek zemljišča bivše rim. kat. šole v Mürico. To delo se je začelo brez vsakšega dovoljenja, brez vodne komis. obravnave i brez privolenja cerkvene oblasti. Prizadeta cerkvena oblast, kak tudi kr. šolski odbor sta se pritožila na civilno oblast, ki je delo taki zapovedala staviti i kanal zakopati. Kak zvedimo, bo ešče cerkvena oblast zahtevala odškodnino za včinjeni kvar. Če se njoj pa ne bo zadostilo, si bo svoje pravice poiskala pred sodiščem. Če ljudje ne bi bili preveč modri, se kaj takšega niti zgoditi ne bi moglo. Konec bomo ešče povedali.

Jamstvo 50.000.000 Din. Razne „Samopomoči“ je zadel žalostna usoda. Nekaj časa so se razvijale, hipoma pa je prišeo polom i člani so mogli pretrpeti velke zgübe. Kak se je moglo ta zgoditi? Vzrok je v tom, da te „samopomoči“ nej so mele kritja... Pri zavarovanji „Karitas“ je to nemogoče, ar za to zavarvanje jamči Vzajemna zavarovalnica v Ljubljani z nad 50 milijoni dinarov. I še drugo dejstvo guči za „Karitas“, i ravno to, da je popolnoma slovenska i katoliška ustanova. Ustanovila se je pod pokrovitelstvom našega velkoga vladike nadškofa dr. A. B. Jegliča. I ešče nekaj jo priporoča. Morebitni dobiček pripada Karitativnoj zvezi i se porabi v dobrodelne namene. Ka naj šče dodenemo? To, ka ne išče za sebe dobička, nego je njemu namen pomagati ljudstvi v stiskaj... Uvrstite se kem prle med tiste jezere, ki so že zavarvani i zavarjete sebe i domače. Nede Vam žao. Oglasite se pri zastopnikaj ali pri vodstvi „Karitas“ v Mariboru, Orožnova ul. 8.

G. Lendava. Če se je lahko pošta dostavila že skoraj edno leto i pol taki po prihodi poštnoga uvoza, bi se ista mogla deliti tudi zdaj. — Malo pa naj prizadeto ljudstvo nekoliko potrpi, zato ka nam je že obečano, da dobimo najbrže z ozirom na obmejni kraj državno pošto. Kajti že ob priliki redukcij nešternih državni pošt bi naša pošta morala ostati državna. Ali nešternim članom zdajšnjega občinskoga odbora to nej konveniralo, zato se njim je posrečilo našo pošto spremeniti v pogodbeno. Mi smo pač toga mišljenja, da je pošta za volo ljudstva, nej pa na opak. Če pri zdajšnjem voznom redi potrebüje pismo iz najbližnje pošte v naš kraj dva dni, je bolše, da se naša pošta ukine i priklüči k pošti Mačkovci, od kod nam bo pošto možno dobiti še isti den.

— J. R. Z. 17. okt. je bio tü sestanek za ustanovitev JRZ. Navzočim je razložo program sedanje vlade g. Bajlec, odvetniški pripravnik v Soboti. Vsi so z zanimanjem sledili njegovim rečam i se navdüşavali za politiko našega slovenskoga voditelja dr. Korroča. V najkrajšem časi se bo ustanovo v našem kraju odbor JRZ.

ska in socialno stran ljudskega življenja, ki nudita pri nas še mnogo nepreiskanega gradiva.

Veliko delo čaka še naše jezikoslovce — dialektologe, zakaj pri preiskovanju narečja je treba strokovne izobrazbe in se na podatke drugih ni mnogo zanesti. Dialektolog bo zato moral sam prehoditi vse kraje in opraviti delo sam. Prav to delo pa bo lahko lepo opremilo naš muzej n. pr. s karto naših govorov, s skicami jezikovnih pojavov, vplivov in podobno.

Umetnostna zgodovina je pri nas že dokaj izčrpno opravila svoje delo, dasi nudijo nekateri spomeniki, n. pr. cerkev v Turnišču in Selu, še odprta vprašanja. Poseben oddelek muzeja naj bi s posnetki nudil pregledno podobo naše umetnostne kulture.

Podal sem le nekaj migljajev za delo Prekm. m. dr., ki pa nam že dovolj jasno kažejo, kakega pomena bo naš muzej, pa bodisi še tako majhen, za naše šole, za našo propagando in tujski promet, za vzgojo naše inteligence, znanstvenega naraščanja in za slovensko znanost splöh. Ne smemo tudi pozabiti, da spada v naš delokrog tudi ozemlje rabskih Slovencev na Madžarskem. Nujno potrebno je tedaj, da se takoj poprimemo dela in da vzbudimo zanimanje ter naklonjenosti vseh, ki morejo namene društva pospeševati.

Na grobove romamo...

Danes je tako tih popoldan. Mehka sanjnost plava v ozračju. Jesen je otožna že krila svoja razprostrla, vendar otožnost grenka to ni. Spokojnost je, otožna spokojnost, ki diha jo narava...

Danes romamo... Z mislijo in srcem romamo. Tja na vrt zelen, z venci opleten, s križi zasajen. Čuden vrt je to! Še včeraj, predvčeraj bil je drugačen ves. Zeleno so trate pokrivale nizke gomile: upanje teh, ki našli v njih so slednje spanje, ki pokopali v nje so morda svoje sanje? Polomljeni križi brez Boga so žalostno strmeli proti visokemu nebu: znamenje mar, da duše spečih silno iz trpljenja k Bogu hrepene? Bilo je tiho, kot da živega bitja na vrtu ni, da vrt, pozabljen od vseh, tu leži: mar tako so duše zapuščene teh, ki tukaj večno spe? „Žalostni vrt, uboge duše!“ tako bi z grenkostjo v srcu kdo dejal, ki vodila bi ga mimo vrta pot...

Vrt danes drugačen je ves. Čuden vrt! Pred dnevi zelen, danes ves je v pisanem cvetju. Bele in rdeče in rumene „katarinščice“ pokrivajo gomile, opletajo križe, krase spomenike. Krasen vrt: podoba mar rajskega vrta, ki zanj so bile ustvarjene duše teh, katerih trupla tu počivajo? Mehko počiva na pisanem cvetju trudno oko in duša se zatopi v kraj, kjer dragi pokojni so zdaj... In lučke plapolajo, kot bi dušice klicale na pomoč. Lučke, svečke... Koliko jih je! Oči se vanje zastarmijo. Sveče gore, drhtijo, se ruanjšajo, manjšajo. Veter prišumi, sveče se razžari, plamenček zaplapola in — ugasne. Plamena ni več, luči ni več, le majhen košček sveče je ostal... v rahli zemlji. Tako je bilo s temi, ki pod cvetjem nevzdravno spanje spe! Živeli so, se v delu použivali, dokler ni privrhal vihar, jih podrl in so ugasnili. Trupla njih sedaj v rahli zemlji spe... Tako je bilo s temi, ki pod cvetjem spe. Tako bo s temi, ki na njih grobovih zdaj stoje. Ugasnili bodo, ugasnili, k sestram in bratom pokojnim sem se bodo preselili. O pisan vrt, ti boš tudi naš mrtvaški prt...

Danes romamo... Z mislijo in srcem romamo. Na tih vrt, kjer so naši dragi mrtvi. Romamo vsi. Z ljubeznijo. Ki ste doma, ste ljubezen pokazali tudi na zunaj. Venci in cvetlice pričajo o tem. Sveče goreče o vaši ljubezni govorijo. Ljubezen pomaga: na grobovih kleče pošiljate prošnje za mrtve vam drage. Danes romamo na grobove vsi. Tudi mi, ki daleč smo od doma, se vam pridružujemo in prosimo za rajne. Posebno še tistim danes misli hite na domača pokopališča, ki jih je usoda zanesla v daljni, tuji svet: radi koščka kruha. Danes ni daljave, duše rajnih danes združujejo srca, ki jih ločijo gore. Na

Onstran.

V sanjske prisposode skriva človek svoje misli, da bi tem bolj hlastno njih pomen iskali. V zgodbe iz davne preteklosti jih zagrinja, da bi vsaj nekdo zgrabil za zastor in skušal pogledati dogodek, kakor ga življenje tudi danes igra.

Zgodba iz zadnjih časov izvoljenega ljudstva:

Ko so Juda in ljudstvo slišali besede o stiskah, se je zbral veliki zbor, da so se posvetovali, kaj naj bi storili za svoje brate, zoper katere so se sovražniki bojevali.

In rekel je Juda Simonu, svojemu bratu: Izberi si može in pojdi in otmi svoje brate v Galileji; jaz pa in moj brat Jonatan pojdeva v Galaad.

In pustil je Jožefa, Zakarijevega sina, in Azarija za vojvodo ljudstvu z ostalimi vojaki v Judeji za varstvo in jima je zapovedal: Bodita poglavarja temu ljudstvu, toda nikar se ne podajajta v boj zoper narode, dokler se ne vrnemo.

Tiste dni pa, ko sta bila Juda in Jonatan v galaajski deželi, in Simon, njegov brat, v Galileji pred Ptolemajdo, je slišal Jožef, Zakarijev sin, in Azarija, vojskin vojvoda, od

Poljedelskim delavcem!

Krščanska zamisel družbe zahteva ureditev in organizacijo družbe po stanovih, po poklicih. Vsak poklic, vsak stan naj bo organiziran sam zase, vsi stanovi pa naj se nato združijo ter uredijo medsebojne odnose. Brez uredjenosti in brez skladja ni življenja! Čim boljše bo stan ali poklic organiziran, tem lažje si bo priboril svoje pravice, lažje bo ščitil interese svojih članov. Posebno sedanjí čas prihaja bolj in bolj do spoznanja, da je bodočnost človeštva in da je njegova rešitev mogoča le v poklicnostanovski družbi.

Slovenski poljedelski delavci so bili doslej neorganizirani. Če bi ostali taki še naprej, bi mogli od prihodnosti le malo pričakovati. Oni se tega zavedajo in hočejo popraviti, kar je zamujeno. Slovenski poljedelski delavci pripravljajo ustanovitev svoje lastne in samostojne Strokovne zveze poljedelskega delavstva v Ljubljani. V slogi je moč! Kakor so organizirane skoro že vse stroke delavstva, tako se naj organizira tudi poljedelsko. Od tega smejo pričakovati korist vsi: delavci in ostala javnost.

Po pravilih se morajo včlaniti v novi organizaciji vsi ročni delavci, zaposleni pri kmečki proizvodnji, to je pri poljedelstvu, živinoreji, perutninarstvu, sadjarstvu, vinogradništvu, zelenjadarstvu, cvetličarstvu, čebelarstvu, sviloreji, lovu in ribištvu. Novo organizacijo toplo priporočamo delavstvu. Vabimo vse, da se prijavijo kot člani ali zaupniki za svoj okraj: Pripravljalni odbor Strokovne zveze poljedelskega delavstva, Ljubljana, Tyrševa cesta, Gospodarska zveza (poleg knjigovodstva Gosp. zveze).

naših vaških pokopališčih z nizkimi križi danes mogočni zbor, ki se mu pridružujejo člani, raztreseni po Slavoniji, Franciji, Ameriki, kliče usmiljenje božje vernim dušicam: Gospod, daj jim večni pokoj...

Danes romamo... Z mislijo in srcem romamo. Tja na široke planjave Ruske in v sončno Goriško in še drugam, kjer je vihrala vojna vihra, je tekla rdeča kri naših mož, fantov, očetov, sinov, bratov. Morda počivajo v črni zemlji, v nizkih gomilah brez cvetja in lučic, brez križa in spomenika. Ah, če pomislimo nanje, kako zaboli v srcu... Še njim bi cvetja dali, še njim bi lučice prižgali, toda, ker tega ne moremo, še bolj goreče zanje molimo: Naj jim sveti večna Luč!

Danes romamo... Preko tihih grobov naših pokopališč in v daljnih deželah nam misli hite v neznane dalje, kjer duše so pokojnih...

Sedaj je mehka, tiha jesen. Pa,

srečnih zmag in bojev, ki so se go-dili, in je rekel:

Proslaviva tudi midva ime in pojdiva v boj zoper narode, ki so okoli nas. In zapovedal je svojim vojakom in so odrinili proti Jamniji, Gorgija pa je šel iz mesta s svojimi možmi njim naproti v boj.

In bila sta Jožef in Azarija v beg pognana do judejskih pokrajin: in padlo je tisti dan okoli dva tisoč mož izraelskega ljudstva in bil je velik beg med ljudstvom; ker nista poslušala Juda in njegovih bratov in sta se hotela junaški obnašati. Ona pa nista bila iz zaroda tistih mož, po katerih je prišlo rešenje Izraelu.

Mož Juda pa in njegov bratje so močno sloveli pred vsem Izraelom in vsemi narodi, kjer se je slišalo njih ime. In shajali so se k njim in so jim srečo voščili. 1. Makabejcev, 5. poglavje. Z bolečo slutnjo prisluškujemo besedam božjim in se skušeni na prsi trkamo, ker vsi grešimo:

V mislih, besedah in delih. — Ker vse drugo vodi naše misli, besede in dela, le to ne, kar bi moralo:

Gospodovo veličastno vstajenje od mrtvih. In On je prvorojeni izmed mnogih bratov in sester, Njegovo telesno vstajenje je najtrdnější dokaz,

Abesinija in Slovenci.

Pomilovalni nasmeh vam bo kmalu izginil z obraza. Saj pravijo, da so v italijanski vojski, ki se bori v Abesiniji, tudi slovenski fantje. Pa ne mislim teh, nego velikega potnika Knobleharja, ki je Evropo prepotoval, 11 let pa deloval v vzhodni Afriki kot katoliški misijonar in znanstvenik. Skoraj bi rekel: Baraga (Slovenec, ameriški škof, obširen njegov življenjepis je izdala Mohorjeva) je rodil Knobleharja: Kot 17 letni gimnazijec, petošolec, ga je slišal, želja po misijonih od takrat v njem ni več ugasnila; po mnogih zaprekah je kot doktor bogoslovja postal provikar vzhodne Afrike, Abuna Suleyman kot so mu tam rekli. Ni samo duše raziskoval, tudi zemljo, 6 krat je potoval po Belem Nilu in najdalje izmed vseh znanstvenikov prispel blizu njegovemu skrivnostnemu izviru, kakor 6 delavnih dni je teh 6 potovanj, 7. je nastopil počitniško, stopil je v božji pokoj večne nedelje.

Glejte ga v enonadstropni hiši na vrtu ob reki. V veliki, s preprogami obloženi sobi (krog in krog ob steni je udoben divan), sredi med Italijanom in Nemcem in Madžarom in Američanom stoji on: majhne, sloke in precej nežne postave, duhovno pa tako velik; bel turban mu glavo ovija, kakor da bi bel obraz prejel primeren venec i visoko čelo i široko odprte oči so sivomodre, mogočni brki in doprsna brada so odločno kostanjevorjavi; široka orientalska obleka je iz temnega škrlata. — Skozi okno vidiš pomarančevce in smokve in banane; skozi odprta okna valovi vonj jasmína in mimoz.

Glejte ga na 160 m (visokem bregu, neustrašenega ob potresu, za tamošnje kraje visoka vzpetost!) spremeljevalci črnci so pa popadali na tla,

čuj iz tihote se dramijo v otožno ozračje glasovi koralne melodije: Requiem aeternam dona eis, Domine... Gospod, daj jim večni pokoj! Tako proseče donijo glasovi za dušice v vicah, ki hrepene k svojemu Stvarniku. Hrepene in trpe. Streše se ob njih trpljenju, ko pretresljiva ti dušo zajame pesem: Dies irae, dies illa... Strašni dan bo dan plačila... Zajokal bi ob teh glasovih, za duše, za grehe. Pretresljivi glasovi utihnejo in pesem zupanja v Boga tako boža srce: ... quia pius es: saj si tako dober!

Da, Gospod, dober si, da našim dragim pokojnim mi ubogi grešniki lahko z molitvijo pomagamo! Da, Gospod, dober si, ker nam daješ veselo, blaženo upanje, da bomo se nekoč sestali pri Tebi v občestvu svetnikov!

Tiho zamira pesem v večerno daljavo. In zemeljske romarje nas prevzame spokojnost.

da bodo tudi naša telesa odeta v slavno nesmrtnost. Brezverec je z drugimi besedami izrazil Pavlovo misel:

Če je Jezusovo vstajenje od mrtvih istina, potem katoliška vera ne potrebuje nobenega drugega dokaza.

Ne vodi nas Gospodov slavni vnebohod in prihod Njegovega Duha, ki je napolnil zemljekrog, obsega vse in ve za vsak glas.

Pa vnebovzetje Njegove Matere, podoba in poročstvo našega; venčanje Njeno, ki je deviška Kraljica vseh svetnikov.

Onstran vsega tega naše misli plavajo kakor zrakoplov, ki je zašel, kakor električna luč, ki ima pokvarjen stik.

Kdo nas bo vse privedel na pravo pot?

Ali ne Ona, ki je rodila Tistega, ki je sam o sebi izjavil in nihče ni mogel ugovarjati: Jaz sem Pot.

Ali ni Marija zato prišla pred Njim na svet, ali ni zato za Njim odšla s sveta? Da bi vsi po Njej prihajali!

Goethejev Faust bi rekel: Das Ewigweibliche zieht uns hinan.

Mi pravimo: Po Mariji k Jezusu!

ker „duhovi umrlih v veliki bitki hočejo iz grobov;“ on jim pa o nesmrtnosti duše govori!

On, ki je orientalske in evropske jezike obvladal, pa si ni samo z Italijani in Nemci in Madžari in Američani, nego tudi z Danci in Angleži in Francozi dopisoval.

Zato je pred njim vstal še apostolski nuncij na Dunaju in z njim vsi zborovalci slavnostne seje geografske družbe 2. junija 1857, ko je Knoblehar še živel; 13. oktobra istega leta pa ga je ista družba celo proglasila za častnega člana. Še ko je živel, je celo papež v posebni poslanici blagoslovil njegovo delo: saj je ustanovil 2 misijonski postaji in šolo, odkril ogromno goro na kopnem, na reki pa otok; hodil toliko peš in se vozil na ladji, ki jo je prej blagoslovil in jahal na „ladji puščave“, na velblodu.

Delavec je umrl sredi pota v domovino, opoldne 13. aprila 1858. v Italiji v Neapolju v samostanu bosonogih auguštincev.

Rodil pa se je 6. julija 1819. v Škocijanu na Dolenjskem, kjer so mu leta 1867. v župni cerkvi zapisali:

Po deželah tujih narodov je hodil, dobro in hudo med ljudmi je skušal, njegov spomin ne bo izginil, po njegovem imenu se bo povpraševalo od roda do roda. —

Tudi tam, kjer se zdaj bitka vrši, je hodil. —

Ali mislite, da zdaj ne stoji pred božjim prestolom in govori besede, ki jih ne razumemo, a vanje verujemo?!

Tudi zdaj njegov duh govori narodom, ki si je z njimi v življenju dopisoval, in vsemu svetu; Slovenec kliče družtvu narodov: Ljubite se med seboj!

PREKOSNICE.

Katehet: „Zakaj je Bog prepovedao Adami pa Evi jesti sad z dreva na sredi paradizoma?“

Osemletna Micka, šteroj mama vsikdar brani jesti bogša jaboka:

„Zato, ka je tista jaboka Bog odebrao za „štrudl“.“

*

Inteligentna svetna dana, ki pa jako malo zna od redovništva, čuje, da kapucinski brat že dva meseca hodi po zbirci, pa pita gospoda župnika: „Ka pa te zdaj dela njegova žena?“

Gospodi župniki na smeh, pa se premaga i začudeno pita:

„Iz česa pa sklemate, da je gospod oženjeni?“

„Vej pa má — bajusi!“

Pošta.

Šalovič Štefan, a Aubusson par Courplere (P. de D.) Tiskarna je dobila 167 Din. Prosimo, da nam te peneze obračunate. — Sobočan Verona. Taponas. Peneze sprejeli, knige naročili. Kda je dobiš, nam javi. — Meričnjak Terezija. Št Herblain. Peneze sprejeli sept. 13. To je naročnina za novo leto že. — Bokan Franc. Sv. Jürj. Staro naročnino za l. 1932—33. sprejeli. Bog plačaj. — Balaško Mihal. Rakičan. Mate naslov čisto tiskan. Ne vemo, kak bi se mogo list zgubiti. Pri pismonošji, pozvedavajte, gda pa kak pridejo Novine. I če lista ne bi dobili, včas napišite na edno cedalo: reklamiram Novine od... Tu pridenite od štete nedele i štero številko. To je pošta dužna sprejeti. V Rakičani, pa kak znamo, piše močen veter, od šteroga de teško ednok Bogi račun davati, ka se tiče krščanskih listov. To javno povemo. — S. J. širiteo. Sv. Sebeštjan. Že dugo se ravnaš doli, pridiednok, zdaj mo doma te mesec večinoma. — Mekiš Roza. Trdkova. Kak smo v Novinaj javili, so se naš g. poslanec pobrigali, da se je pov lejko brez stroškov spravlo domo prek granice. Molite za njih.

Banque S. Baruch et Cie, 11. Rue Auber 11. Paris - 9 e.

odpremlja denar v Jugoslavijo najhitreje in po najboljšem dnevnem kurzu. Vrší vse bančne posle najkolantneje. Poštni uradi v Belgiji, Franciji, Holandiji in Luksemburgu sprejemajo plačila na naše čekovne račune. Belgija: št. 3064-64, Bruxelles; Francija: št. 117-94, Paris; Holandija: št. 1458-66, Ned. Dienst; Luxembourg: št. 5967, Luxembourg. Na zahtevo pošljemo brezplačno naše čekovne nakaznice. 24-3